

26168 EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA

Unitat departamental de Didàctica de les Ciències Socials

Departament de Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials. UAB

Curs 2008-2009. 1er quadrimestre

6 crèdits

Professorat responsable: Joan Pagès Blanch/Antoni Santisteban

Objectius:

- Analitzar i valorar l'actual concepció de l'educació per a la ciutadania i les raons que expliquen el seu creixent interès,
- Comparar la situació de l'Educació per a la ciutadania en els curricula de diferents països europeus i americans,
- Analitzar i valorar diferents propostes d'Educació per a la ciutadania (Unió Europea, Consell d'Europa, Cives, Intermón/Oxfam, etc...),
- Caracteritzar els criteris per a la selecció dels continguts i dels procediments de l'Educació per a la ciutadania,
- Descriure, analitzar i valorar mètodes i estratègies per a l'Educació per a la ciutadania en contextos d'educació formal i no formal,
- Elaborar un breu projecte d'Educació per a la ciutadania.

Continguts:

- Educació cívica i educació per a la ciutadania: evolució i tradicions educatives. Les raons de l'actual interès per a l'Educació per a la ciutadania,
- Els continguts de l'Educació per a la ciutadania en els curricula europeus i americans, en les propostes d'organismes internacionals i en les realitzades a Catalunya i Espanya,
- Els diferents tipus de continguts a la pràctica: l'ensenyament de la política i de la democràcia, dels drets humans, de la pau, dels conflictes, del dret, de la justícia i de la llei, etc,...
- Mètodes i estratègies per a l'Educació per a la ciutadania,
- Materials i recursos per a l'Educació per a la ciutadania. Internet i l'Educació per a la ciutadania
- Un projecte d'intervenció en Educació per a la ciutadania

Metodología i avaluació:

L'Educació per a la ciutadania ha de basar-se necessàriament en l'anàlisi de problemes socials rellevants i en el treball cooperatiu. La metodologia ha de ser interactiva i ha de desenvolupar el pensament crític i creatiu de l'alumnat. Ha de potenciar, a més, el debat, el diàleg, la comprensió empàtica, etc... L'avaluació es basarà en l'assistència, la participació a classe i la realització dels treballs que es plantegin (50%), en un examen final de reflexió sobre el que s'ha treballat (25%) i en l'elaboració d'un petit projecte (25%).

Bibliografía bàsica:

- ALBACETE, C./CÁRDENAS, I./DELGADO, C. (2000): *Enseñar y aprender la democracia*. Madrid. Síntesis
- BALL, O./GREADY, P. (2007): *Los derechos humanos*. Barcelona. Intermón Oxfam.
- BENEJAM, P. (1997): "Els valors democràtics a l'aula de Ciències Socials. Una experiència" en J.Mª Puig ; J. Trilla Bernet y X. Martín. *Cròniques per a una escola democràtica*. Barcelona. Fundació Bosch Gimpera. Edit. Eumo.
- BENEJAM, P. (2002): " El sistema político español" en BENEJAM, P./PAGÈS, J. (coord.): *Guías Praxis para el profesorado de ESO. Ciencias Sociales. Contenidos , actividades y recursos*. Barcelona, Praxis, 162/255 - 162/284
- BOLIVAR, A. (2007): *Educación para la ciudadanía. Algo más que una asignatura*. Barcelona, Graó

- CAMPS, V./GINER, S. (1998): *Manual de civisme*. Barcelona. Ariel
- CASAS, M./BOTELLA, J. (2003): *La democracia y sus retos en el siglo XXI. Elementos para la formación democrática de los jóvenes*. Barcelona. Praxis.
- COMES, P. (2001): "¿Cómo pueden ayudarnos las nuevas tecnologías a desarrollar la identidad ciudadana? Rastres, un ejemplo de aplicación didáctica multimedia con vocación cívica". ESTEPA, J./FRIERA, F./PIÑEIRO, R. (eds): *Identidades y territorios: un reto para la didáctica de las Ciencias Sociales*. Oviedo. KRP-Asociación Universitaria de Profesores de Didáctica de las Ciencias Sociales, 529-538
- COMES, P. Et al. (2006): *Tic i educació per a la ciutadania. Projecte xarxa. Experiències d'aprenentatge i servei (APS) amb el suport de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)*. La Garriga. Fundació Universitària Martí l'Humà
- CORTINA, A. (1998): *Ciudadanos del Mundo. Hacia una teoría de la ciudadanía*. Madrid. Alianza
- DEBRAY, R. (2000): *El civisme explicat a la meua filla*. Barcelona. Empúries.
- HEATER, D. (2007): *Ciudadanía. Una breve historia*. Madrid. Alianza Editorial. Ciencia Política.
- LÓPEZ, F./ARÀNEGA, S. (comp.): *El mundo en guerra. La educación para la paz (3-12 años)*. Barcelona. Graó
- MARINA, J. A. (2006): *Aprender a convivir*. Barcelona. Ariel.
- MARTÍN, I. (2006): *Una propuesta para la enseñanza de la ciudadanía democrática en España*. Madrid. Fundación Alternativas.
http://www.falternativas.org/base/download/5c6c_20-09-06_EP%2022.2006.pdf
- MONTANÉ, M./BEERNAERT, Y. (eds.) (2002): *Cap a una ciutadania activa. Joves del món en connexió*. Barcelona. Fòrum Universal de les Cultures. Barcelona 2004
- OLLER, M (1999): "Trabajar problemas sociales en el aula, una alternativa a la transversalidad". Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales (ed.): *Un curriculum de Ciencias Sociales para el siglo XXI. Qué contenidos y para qué*. Universidad de La Rioja/Diada editora. 123-129
- PAGÈS, J. et al. (1981): *L'educació cívica a l'escola*. Ed. 62/Rosa Sensat. Trad. cast. 1984, ed. Paidós
- PAGÈS, J./SANTISTEBAN, A. (1994): *Democràcia i participació*. Senderi. Quaderns d'Educació Ètica. Vic. EUMO.
- PAGÈS, J. (ed.)(2005): "Nuevos enfoques de la educación cívica y de la educación política". *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, geografía e historia* nº 44.
- SANTISTEBAN, A./PAGÈS, J. (2007). "La educación democrática de la ciudadanía". Ávila, R.M.; López Atxurra, R.; Fernández de Larrea, E. *Las competencias profesionales para la enseñanza-aprendizaje de la Ciencias Sociales ante el reto europeo y la globalización*. 353-367. Bilbao: Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales / Universidad del País Vasco.
- SANTISTEBAN, A./PAGÈS, J. (2007) El marco teórico para el desarrollo conceptual de la Educación para la Ciudadanía, en Pagès, J./Santisteban, A. (coord.). *Educación para la ciudadanía*. Madrid: Wolters Kluwer. Guías para Educación Secundaria Obligatoria.
<http://www.guiasenseñanzasmedias.es/materiaESO.asp?materia=ciuda>
- PUIG, J. M. Et al. (2006): *Aprenentatge Servei. Educar per a la ciutadania*. Barcelona. Octaedro.

Revistes:

- *Perspectiva Escolar* 270, 2002. Educació per a la ciutadania
- *Perspectiva Escolar* 234, 1999. Educació política
- *Cuadernos de Pedagogía* 366, 2007. Educación para la ciudadanía
- *Senderi. Educació en valors*. <http://www.senderi.org/>

Horari i lloc:

Dilluns i dimecres de 2/4 de 2 a 2/4 de 4
 Aula 42 Facultat de Ciències de l'Educació